

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndob/47/2024
Identifikačné číslo spisu:	5821202242
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Mederová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5821202242.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Mederovej a členiek senátu JUDr. Lenky Praženkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu Rozhlas a televízia Slovenska, so sídlom Mlynská dolina, 845 45 Bratislava - mestská časť Karlova Ves, IČO: 47 232 480, proti žalovanému Matiaso Lucacci, s. r. o., so sídlom Piaristická 276/46, 911 01 Trenčín, IČO: 44 729 090, zast. advokátom JUDr. Ferdinandom Klinovským, so sídlom Hviezdoslavovo námestie 1660/22, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 37 805 495, o zaplatenie 3.713,16 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5Cb/58/2021, o nesúhlase Krajského súdu v Žiline s postúpením sporu Krajským súdom v Banskej Bystrici, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na konanie o odvolaní v spore vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5Cb/58/2021 je Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici listom z 25. septembra 2024 (č. l. 176 - 177 spisu) postupom podľa § 43 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) v spojení s § 40, § 34 ods. 1 CSP postúpil spor vedený na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5Cb/58/2021 Krajskému súdu v Žiline ako súdu funkčne príslušnému na konanie o odvolaní žalovaného argumentujúc, že sa nejedná o spor obchodnoprávnej povahy.

2. Krajský súd v Žiline listom z 15. novembra 2024 vec podľa § 43 ods. 2 CSP predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z dôvodu svojho nesúhlasu s postúpením. Uviedol, že Okresný súd Námestovo rozsudkom č. k. 5Cb/58/2021-142 z 20. novembra 2023 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 497,30 eura v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Proti označenému rozsudku podal žalobca (správne malo znieť „žalovaný“ - vid' č. l. 152 - 154 spisu - pozn. najvyššieho súdu) odvolanie, o ktorom rozhodoval obchodnoprávny senát Krajského súdu v Žiline v súlade s § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023 a § 164 ods. 3 písm. b) vyhlášky č. 543/2005 Z. z. v znení účinnom do 31. mája 2023 (register „Cob“). Odvolanie bolo podané žalovaným po nadobudnutí účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene doplnení niektorých

zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, ktorý v spojení so zákonom č. 398/2022 Z. z. s účinnosťou od 1. júna 2023 okrem iného zmenil úpravu CSP a zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku. Citujúc uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndc/13/2024, 3Ndob/46/2023 a 5Ndob/4/2024, ďalej ustanovenia § 2 ods. 1, ods. 2 písm. a), § 261 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObchZ“) vyslovil názor, že na konanie o odvolaní žalovaného je funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici na základe právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023. Poukázal na ustanovenia § 4 ods. 1 a § 3 písm. b) zákona č. 340/2012 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov a dôvodil, že v prípade oboch sporových strán ide o podnikateľské subjekty v zmysle § 261 ods. 2 ObchZ a povinnosť, ktorú mal žalovaný porušiť, má pôvod v jeho podnikateľskej činnosti.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Žiline a Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Žiline s postúpením sporu Krajským súdom v Banskej Bystrici, je dôvodný.

4. Pri rozhodovaní o príslušnosti odvolacieho súdu, vychádzal najvyšší súd z nasledovnej relevantnej právnej úpravy:

5. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu (veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

6. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 34 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

8. Podľa § 34 ods. 2 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

9. Podľa § 22 CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

10. Podľa § 470 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júla 2016), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

11. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31.

mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

12. Podľa § 1 zákona č. 340/2012 Z. z. v znení účinnom do 30. júna 2023 (ďalej len „zákon č. 340/2012 Z. z.“), tento zákon upravuje platenie, vyberanie a vymáhanie úhrady za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska v oblasti rozhlasového vysielania a televízneho vysielania.

13. Podľa § 3 písm. b), veta pred bodkočiarkou zákona č. 340/2012 Z. z., platiteľ úhrady je zamestnávateľ, ktorý v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu zamestnáva aspoň troch zamestnancov.

14. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, zamestnávateľ je právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá zamestnáva aspoň jednu fyzickú osobu v pracovnoprávnom vzťahu, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch.

15. Podľa § 2 ods. 1 ObchZ, podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.

16. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) ObchZ, podnikateľom podľa tohto zákona je osoba zapísaná v obchodnom registri.

17. Podľa § 261 ods. 1, 2 ObchZ, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

18. Otázkou, ktorú bolo potrebné vyriešiť v tomto spore o nesúhlase s postúpením je, či predmetom tohto konania je občianskoprávny spor alebo obchodnoprávny spor. Najvyšší súd po oboznámení sa s obsahom spisu uvádza, že s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu má za to, že ide o obchodnoprávny spor. Predmetom žalobného nároku je zaplatenie úhrad za služby verejnosti podľa zákona č. 340/2012 Z. z. Pokiaľ aj Okresný súd Námestovo v bode 20. rozsudku č. k. 5Cb/58/2021-142 z 20. novembra 2023 konštatuje občianskoprávny charakter sporu argumentujúc, že žalovaný v oblasti poskytovania verejných služieb nepodniká, túto činnosť nevykonáva a teda ju nevykonáva ani za účelom dosiahnutia zisku, je nutné zdôrazniť, že v danom prípade sa záväzkový vzťah odvíja od ustanovenia § 3 písm. b), veta pred bodkočiarkou, zákona č. 340/2012 Z. z., podľa ktorého platiteľom úhrady je zamestnávateľ, ktorý v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu zamestnáva aspoň troch zamestnancov. Preto, pokiaľ aj žalovaný ako subjekt zapísaný v obchodnom registri, priamo v oblasti poskytovania verejných služieb nepodniká, povinnosť, ktorá mala byť žalovaným porušená, je spätá s výkonom jeho podnikateľskej činnosti. Predmet jeho činnosti totiž nevylučuje, že by nemohol byť odberateľom služieb poskytovaných žalobcom ako verejnoprávnou, národnou, nezávislou, informačnou, kultúrnou a vzdelávacou inštitúciou, poskytujúcou službu verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania a televízneho vysielania [§2 ods. 1 zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 532/2010 Z. z.)]. V opačnom prípade by žalovanému povinnosť platiť úhradu za služby verejnosti poskytované žalobcom, v zmysle § 3 písm. b) zákona č. 340/2021 Z. z., nebola vznikla, ale úhradu by platil ako fyzická osoba, ktorá je evidovaná dodávateľom elektriny v evidencii odberateľov elektriny v domácnosti ako odberateľ elektriny v domácnosti v odbernom mieste, pre spotrebu v byte alebo v rodinnom dome (podľa § 3 písm. a) zákona č. 340/2002 Z. z.) a ako fyzická osoba by žalovaný aj bol označený. Je preto zrejmé, že žalobca je právnickou osobou zapísanou v obchodnom registri, ktorá vykonáva svoju činnosť najmä prostredníctvom organizačných zložiek (§ 2 ods. 2 zákona č. 532/2010 Z. z. a žalovaný je rovnako právnickou osobou, obchodnou spoločnosťou, vykonávajúcou svoju činnosť prostredníctvom

svojich zamestnancov. Okolnosť, že žalobca svoj nárok uplatnil proti žalovanému ako platiteľovi úhrady podľa § 3 písm. b) zákona č. 340/2012 Z. z., v priebehu konania spochybnená nebola; v prehľade platieb za jednotlivé obdobia (č. 1. 4 - 5 spisu) bol údajom rozhodujúcim na určenie sadzby úhrady pre platiteľa podľa § 3 písm. b) 340/2012 Z. z. údaj o počte zamestnancov, ktorú okolnosť nenamietol ani samotný žalovaný v písomnom vyjadrení z 8. júna 2022 (č. 1. 56 - 57 spisu), v ktorom vzniesol námietku premlčania nárokov na úhradu za obdobia od 11/2009 do 4/2019 (obdobne v písomnom podaní zo 6. decembra 2023 na č. 1. 152 - 155 spisu).

19. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže žalobca je verejnoprávnou inštitúciou zabezpečujúcou verejnú potrebu a žalovaný je podnikateľom v zmysle § 2 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka, podľa názoru najvyššieho súdu bolo potrebné dospieť k záveru, že v danej veci ide o obchodnoprávny spor. Na konanie v obchodnoprávných sporoch sú kauzálne príslušné súdy vymedzené v § 22 CSP alebo pre tieto spory špecializované odvolacie súdy vymedzené v § 34 ods. 2 CSP. Z procesnoprávneho hľadiska sa tak v tomto prípade jedná o obchodnoprávny spor. Najvyšší súd však dodáva, že toto posúdenie povahy sporu nie je pre právne posúdenie veci záväzné, nakoľko bolo vykonané pre účely určenia kauzálnej príslušnosti súdu, pričom právne posúdenie veci je predmetom sporu medzi stranami a nie sporu o príslušnosť súdov; toto sa odvíja od skutkových okolností zistených v priebehu konania, a nielen k okamihu jeho začatia.

20. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému súdom prvej inštancie v konaní o obchodnoprávnom spore podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Žiline, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 34 ods. 2 písm. a) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici a súčasne § 471c CSP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CSP účinnej od 1. júna 2023. Ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je totiž potrebné od 1. júna 2023 aplikovať aj v takom prípade, keď konanie o obchodnoprávnom spore začalo na súde prvej inštancie, ešte pred účinnosťou novely CSP uskutočnenou zákonom č. 150/2022 Z. z., z čoho vyplýva, že príslušným súdom na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Banskej Bystrici.

21. Najvyšší súd v tejto súvislosti podporne poukazuje na uznesenie z 30. novembra 2023 sp. zn. 4Ndob/29/2023, v ktorom najvyšší súd rozhodol, že funkčne príslušným na konanie a rozhodovanie o odvolaní v obchodnoprávnom spore [§ 22 písm. e) CSP] je Krajský súd v Košiciach [§ 34 ods. 2 písm. c) CSP], súčasne aj na uznesenie z 26. marca 2024 sp. zn. 3Ndob/71/2003, v ktorom najvyšší súd tam posudzovaný spor vyhodnotil tiež ako obchodnoprávny a rozhodol o príslušnosti Krajského súdu v Banskej Bystrici.

22. Najvyšší súd sa z vyššie uvedených dôvodov stotožňuje s názorom vec predkladajúceho Krajského súdu v Žiline, že v predmetnej veci ide o spor obchodnoprávny. Súdom príslušným na konanie a rozhodnutie o odvolaní v predmetnej veci je podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP Krajský súd v Banskej Bystrici.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.